

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมตามสัมปทานปิโตรเลียมที่ได้ออกให้
ก่อนวันที่พระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ ใช้บังคับ

กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติมีหนังสือ ที่ พน ๐๓๐๗/๓๑๔๓ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๖๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อขอให้พิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับข้อเท็จจริง และประเด็นปัญหาข้อกฎหมาย ดังต่อไปนี้

๑. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ให้ความเห็นประเด็นข้อกฎหมายกรณี การต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมของผู้รับสัมปทานปิโตรเลียมเลขที่ ๑/๒๕๑๕/๕ และเลขที่ ๒/๒๕๑๕/๖ (กลุ่มบริษัท เชฟรอนประเทศไทยสำรวจและผลิต จำกัด) และผู้รับสัมปทานปิโตรเลียม เลขที่ ๓/๒๕๑๕/๗ และเลขที่ ๕/๒๕๑๕/๘ (กลุ่มบริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)) แก่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีในการ ประชุมเมื่อวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๕๐ ว่า “โดยที่การต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมนี้เพ็งจะเกิดขึ้น เป็นครั้งแรกนับแต่ใช้บังคับพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ และมีประเด็นการตีความถ้อยคำ ตามมาตรา ๒๖ ที่ว่า “ภายใต้ข้อกำหนด ข้อผูกพัน และเงื่อนไขที่ใช้อยู่ทั่วไปในขณะนั้น” ว่า หมายถึง บทบัญญัติต่าง ๆ ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ ด้วย หรือหมายความว่าถึงข้อกำหนด ข้อผูกพัน และเงื่อนไขที่ใช้อยู่ทั่วไปตามสัมปทานอื่น ๆ ในขณะนั้น ประกอบกับประเด็นถ้อยคำตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ ว่า สัมปทานที่ได้ออกให้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ ใช้บังคับ จะรวมถึง สัมปทานเพิ่มเติมของสัมปทานดังกล่าวด้วยหรือไม่ จึงสมควรส่งเรื่องมายังสำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกาเพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้รับสัมปทานรายอื่นต่อไป”

๒. กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติได้ขอความอนุเคราะห์จากสำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกาในการพิจารณาประเด็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับการต่อระยะเวลารวมผลิตดังกล่าวเพื่อเป็นแนวทาง ปฏิบัติสำหรับผู้รับสัมปทานรายอื่นต่อไป ซึ่งต่อมากรมเชื้อเพลิงธรรมชาติขอถอนเรื่องหารือประเด็น ข้อกฎหมายดังกล่าว เนื่องจากคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) ในการประชุมเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๕๒ พิจารณาแล้วเห็นว่า การต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมของผู้รับสัมปทานปิโตรเลียมเลขที่ ๑/๒๕๑๕/๕ และเลขที่ ๒/๒๕๑๕/๖ (กลุ่มบริษัท เชฟรอนประเทศไทยสำรวจและผลิต จำกัด) และผู้รับสัมปทานปิโตรเลียมเลขที่ ๓/๒๕๑๕/๗ และเลขที่ ๕/๒๕๑๕/๘ (กลุ่มบริษัท ปตท. สำรวจ และผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)) ได้รับการอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีให้ต่อระยะเวลาผลิตแล้ว และหากมีกรณีเดียวกันเกิดขึ้นอีกจึงดำเนินการหารือมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๓. บริษัท ปตท.สผ. สยาม จำกัด ผู้รับสัมปทานและผู้ดำเนินงานตามสัมปทาน ปิโตรเลียมเลขที่ ๑/๒๕๒๒/๑๖ แปรสภาพจากแบบหมายเลข S1 ได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๕๙ แจ้งความประสงค์ขอต่อระยะเวลาการผลิตปิโตรเลียมในแปลงสำรวจดังกล่าวออกไปอีก ๑๐ ปี

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๙/๒๖ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ตั้งแต่วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๗๔ ตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ โดยสัมปทานดังกล่าวกระทรวงอุตสาหกรรม (ส่วนราชการที่มีอำนาจหน้าที่ในการให้สัมปทานในขณะนั้น) โดยอนุมัติคณะรัฐมนตรี ได้ออกสัมปทานให้ผู้รับสัมปทานเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๒๒ (ภายใต้ข้อกำหนดระบบสัมปทาน Thailand I) ปัจจุบันสัมปทานดังกล่าวอยู่ในระยะเวลาผลิตปิโตรเลียม ๓๐ ปี (๑๕ มีนาคม ๒๕๓๔ – ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๔) มีพื้นที่ผลิตปิโตรเลียม ๒๕ พื้นที่ รวม ๘๗๐.๕๑๔๙ ตารางกิโลเมตร และมีพื้นที่สงวนคงเหลือ ๔๕๔.๙๕ ตารางกิโลเมตร

๔. นอกจากนี้ ยังมีสัมปทานปิโตรเลียมที่ออกก่อนพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ ใช้บังคับ ซึ่งเป็นสัมปทานปิโตรเลียมภายใต้ข้อกำหนดระบบสัมปทาน Thailand I และอยู่ในระหว่างดำเนินการยื่นคำขอต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมอีก ๓ สัมปทาน ดังนี้

(๑) สัมปทานปิโตรเลียมเลขที่ ๒/๒๕๒๒/๑๗ แปลงสำรวจบนบกหมายเลข E5 ออกเมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๒๒ และจะสิ้นสุดระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมในวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๔

(๒) สัมปทานปิโตรเลียมเลขที่ ๑/๒๕๒๔/๑๙ แปลงสำรวจบนบกหมายเลข EU1 ออกเมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๒๔ และจะสิ้นสุดระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมในวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๒

(๓) สัมปทานปิโตรเลียมเลขที่ ๓/๒๕๒๘/๒๘ แปลงสำรวจในทะเลอ่าวไทย หมายเลข B6/27 ออกเมื่อวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๘ และจะสิ้นสุดระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมในวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖

๕. เพื่อความรอบคอบและให้เกิดความชัดเจนในทางปฏิบัติในการต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมให้แก่ผู้รับสัมปทานที่ยื่นคำขอ กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติจึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อพิจารณาตีความมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ดังนี้

๕.๑ การพิจารณาถ้อยคำที่ว่า “ภายใต้ข้อกำหนด ข้อผูกพัน และเงื่อนไขที่ใช้อยู่ทั่วไปในขณะนั้น” ของมาตรา ๒๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ จะหมายถึงข้อกำหนด ข้อผูกพัน และเงื่อนไขที่ผู้รับสัมปทานปิโตรเลียมใช้อยู่ตั้งแต่ได้รับสัมปทานจนถึงขอต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียม ซึ่งก่อนมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒ หรือจะหมายถึงข้อกำหนด ข้อผูกพัน และเงื่อนไขที่ใช้อยู่ทั่วไป ณ เวลาที่พิจารณาต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียม โดยปัจจุบันมีพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๗) พ.ศ. ๒๕๖๐ ใช้บังคับอยู่

๕.๒ การพิจารณาถ้อยคำที่ว่า “ภายใต้ข้อกำหนด ข้อผูกพัน และเงื่อนไขที่ใช้อยู่ทั่วไปในขณะนั้น” หมายถึงบทบัญญัติต่าง ๆ ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ หรือหมายความว่าข้อกำหนด ข้อผูกพัน และเงื่อนไขที่ใช้อยู่ทั่วไปตามสัมปทานอื่น ๆ ในขณะนั้น ซึ่งประกอบกับประเด็นถ้อยคำตามมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ ว่าสัมปทานที่ได้ออกให้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ ใช้บังคับ จะรวมถึงสัมปทานเพิ่มเติมของสัมปทานดังกล่าวด้วยหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ โดยมีผู้แทนกระทรวงพลังงาน (กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นควรกำหนดประเด็นพิจารณาตามข้อหารือเป็นสามประเด็น และมีความเห็นในแต่ละประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง มาตรา ๒๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ที่กำหนดให้การต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมเป็นไป “ภายใต้ข้อกำหนด ข้อผูกพัน และเงื่อนไขที่ใช้อยู่ทั่วไปในขณะนั้น” ถ้อยคำดังกล่าวหมายถึงข้อกำหนด ข้อผูกพัน และเงื่อนไขที่ใช้อยู่ทั่วไปในขณะให้สัมปทาน หรือในขณะพิจารณาต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียม พิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่หลักเกณฑ์ในการพิจารณาต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมในปัจจุบันเป็นไปตามมาตรา ๒๖^๑ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒ ที่บัญญัติให้การต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมกระทำได้เมื่อผู้รับสัมปทานได้ปฏิบัติตามสัมปทานทุกประการและได้ตกลงในเรื่องข้อกำหนด ข้อผูกพัน และเงื่อนไขที่ใช้อยู่ทั่วไปในขณะนั้น ก่อนสิ้นระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน แต่อย่างไรก็ดี มาตรา ๙^๒ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้กำหนดให้บทบัญญัติมาตรา ๒๖ ที่แก้ไขเพิ่มเติมดังกล่าว ไม่กระทบกระเทือนสิทธิตามสัมปทานสำรวจและผลิตปิโตรเลียมที่ได้ออกไปก่อนวันที่พระราชบัญญัติดังกล่าวใช้บังคับ ดังนั้น เมื่อกรณีตามข้อหาหรือนี้ กระทรวงอุตสาหกรรมได้ออกสัมปทานปิโตรเลียม เลขที่ ๑/๒๕๒๒/๑๖ เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๒๒ ซึ่งเป็นสัมปทานที่ได้ออกไปก่อนที่พระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๒ ใช้บังคับในวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๒๒ การพิจารณาต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมให้แก่สัมปทานปิโตรเลียมเลขที่ ๑/๒๕๒๒/๑๖ จึงต้องบังคับตามมาตรา ๒๖^๓ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งวรรคสองบัญญัติว่า “ถ้าผู้รับสัมปทานได้ปฏิบัติตามสัมปทานทุกประการและขอต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมก่อนสิ้นระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมไม่น้อยกว่าหกเดือน ผู้รับสัมปทานมีสิทธิได้รับการต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมภายใต้ข้อกำหนด ข้อผูกพัน และเงื่อนไขที่ใช้อยู่ทั่วไปในขณะนั้นได้อีกครั้งหนึ่งเป็นเวลาไม่เกินสิบปี” จะเห็นได้ว่า การกำหนดให้ต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมภายใต้ “ข้อกำหนด ข้อผูกพัน และเงื่อนไขที่ใช้อยู่ทั่วไปในขณะนั้น” เป็นหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ตั้งแต่พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ และได้ถูกนำมากำหนดเป็นข้อ ๑๘^๔ ของสัมปทานปิโตรเลียมเลขที่ ๑/๒๕๒๒/๑๖ ด้วย

^๑มาตรา ๒๖ ระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมตามสัมปทานให้มีกำหนดไม่เกินสิบปีนับแต่วันถัดจากวันสิ้นระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียม แม้จะมีการผลิตปิโตรเลียมในระหว่างระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมด้วยก็ตาม

ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานประสงค์จะขอต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียม ให้ผู้รับสัมปทานยื่นคำขอต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมก่อนสิ้นระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมไม่น้อยกว่าหกเดือน

การต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมให้กระทำได้เมื่อผู้รับสัมปทานได้ปฏิบัติตามสัมปทานทุกประการและได้ตกลงในเรื่องข้อกำหนด ข้อผูกพัน และเงื่อนไขที่ใช้อยู่ทั่วไปในขณะนั้นก่อนสิ้นระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

การต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมให้กระทำได้เพียงครั้งเดียวเป็นเวลาไม่เกินสิบปี

^๒มาตรา ๙ บทบัญญัติมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๓๑ มาตรา ๓๒ และมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ไม่กระทบกระเทือนสิทธิตามสัมปทานสำรวจและผลิตปิโตรเลียมที่ได้ออกไปก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

^๓มาตรา ๒๖ ระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมตามสัมปทานให้มีกำหนดไม่เกินสามสิบปี นับแต่วันถัดจากวันสิ้นระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียม แม้จะมีการผลิตปิโตรเลียมในระหว่างระยะเวลาสำรวจปิโตรเลียมด้วยก็ตาม

ถ้าผู้รับสัมปทานได้ปฏิบัติตามสัมปทานทุกประการและขอต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมก่อนสิ้นระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมไม่น้อยกว่าหกเดือน ผู้รับสัมปทานมีสิทธิได้รับการต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมภายใต้ข้อกำหนด ข้อผูกพัน และเงื่อนไขที่ใช้อยู่ทั่วไปในขณะนั้นได้อีกครั้งหนึ่งเป็นเวลาไม่เกินสิบปี

^๔

ข้อ ๑๘

เบ็ดเตล็ด

ถ้าผู้รับสัมปทานได้ปฏิบัติตามสัมปทานทุกประการและขอต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมก่อนสิ้นระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมไม่น้อยกว่าหกเดือน ผู้รับสัมปทานจะได้รับการต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมภายใต้ข้อกำหนด ข้อผูกพัน และเงื่อนไขที่ใช้อยู่ทั่วไปในขณะนั้นอีกครั้งหนึ่งเป็นเวลาไม่เกินสิบปี

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาเจตนารมณ์ของกฎหมายประกอบกับบริบทของถ้อยคำในมาตรา ๒๖ วรรคสอง^๕ แห่งพระราชบัญญัติปีโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ และข้อ ๑๘^๖ ของสัมปทานปีโตรเลียม เลขที่ ๑/๒๕๒๒/๑๖ ดังกล่าวข้างต้น ที่กล่าวถึงการขอต่อระยะเวลาผลิตปีโตรเลียมและสิทธิที่จะได้รับการต่อระยะเวลาผลิตปีโตรเลียมของผู้รับสัมปทานภายใต้ข้อกำหนด ข้อผูกพัน และเงื่อนไขที่ใช้อยู่ทั่วไปในขณะนั้น จะเห็นได้ว่า คำว่า “ในขณะนั้น” ย่อมหมายถึงในขณะต่อระยะเวลาผลิตปีโตรเลียม โดยไม่ได้หมายถึงข้อกำหนด ข้อผูกพัน และเงื่อนไขในขณะให้สัมปทาน หรือในช่วงเวลาใด ๆ ภายหลังจากให้สัมปทานก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยปีโตรเลียมฉบับใดฉบับหนึ่ง ดังนั้น การต่อระยะเวลาผลิตปีโตรเลียมจึงต้องเป็นไปภายใต้ข้อกำหนด ข้อผูกพัน และเงื่อนไขที่ใช้อยู่ทั่วไปในขณะต่อระยะเวลาผลิตปีโตรเลียม

ประเด็นที่สอง ในกรณีที่มีการต่อระยะเวลาผลิตปีโตรเลียมต้องเป็นไปภายใต้ข้อกำหนด ข้อผูกพัน และเงื่อนไขที่ใช้อยู่ทั่วไปในขณะต่อระยะเวลาผลิตปีโตรเลียม ซึ่งมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติปีโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ ได้กำหนดให้ทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติปีโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติดังกล่าว ไม่ใช่บังคับแก่ผู้รับสัมปทานสำหรับสัมปทานที่ได้ออกให้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ นั้น คำว่า “สัมปทานที่ได้ออกให้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ” หมายความว่ารวมถึงสัมปทานปีโตรเลียมเพิ่มเติมด้วยหรือไม่ ซึ่งพิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติปีโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ ได้แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการประกอบกิจการปีโตรเลียมของผู้รับสัมปทานหลายประการ เพื่อให้เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักเกณฑ์เกี่ยวกับระยะเวลาสำรวจปีโตรเลียมและการต่อระยะเวลาสำรวจ หลักเกณฑ์เกี่ยวกับระยะเวลาผลิตปีโตรเลียม ระยะเวลาการสงวนพื้นที่ ค่าภาคหลวง และผลประโยชน์ตอบแทนพิเศษ เป็นต้น ซึ่งหากนำมาใช้บังคับกับผู้รับสัมปทานย่อมไม่เป็นธรรมและส่งผลกระทบต่อสิทธิของผู้รับสัมปทานอย่างร้ายแรง อีกทั้งยังขัดต่อข้อกำหนดว่าด้วยการเคารพต่อข้อกำหนดขั้นมูลฐานในสัมปทาน อันอาจนำมาซึ่งข้อพิพาทซึ่งสัมปทานกำหนดให้ระงับด้วยวิธีการทางอนุญาโตตุลาการ มาตรา ๓๕^๗ แห่งพระราชบัญญัติปีโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ จึงได้บัญญัติหลักการคุ้มครองให้บรรดาทบัญญัติทั้งหลายแห่งพระราชบัญญัติปีโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติดังกล่าว ไม่ใช่บังคับแก่ผู้รับสัมปทานสำหรับสัมปทานที่ได้ออกให้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เว้นแต่กรณียกเว้นตามที่กำหนด และให้พระราชบัญญัติปีโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ยังคงใช้บังคับต่อไปสำหรับผู้รับสัมปทานนั้น ดังนั้น เมื่อการแก้ไขเปลี่ยนแปลงข้อกำหนดในสัมปทานจำต้องกระทำโดยการออกเป็นสัมปทานปีโตรเลียมเพิ่มเติม

^๕โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^๖โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

^๗มาตรา ๓๕ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้รับสัมปทานได้รับความยินยอมจากรัฐมนตรีตามมาตรา ๓๖ บรรดาทบัญญัติทั้งหลายนอกจากทบัญญัติว่าด้วยค่าธรรมเนียมอันเป็นค่ารังวัดและค่าหลักเขตบนพื้นดิน แห่งพระราชบัญญัติปีโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ไม่ใช่บังคับแก่ผู้รับสัมปทานสำหรับสัมปทานที่ได้ออกให้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้พระราชบัญญัติปีโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้ ยังคงใช้บังคับต่อไปสำหรับผู้รับสัมปทานดังกล่าว

ตามที่ข้อ ๒^๘ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๑๔) ออกตามความในพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ กำหนดให้สัมปทานสำรวจและผลิตปิโตรเลียมเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อตกลงใด ๆ ที่เกิดขึ้นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมที่รัฐมนตรีและผู้รับสัมปทานทำขึ้นภายหลังวันให้สัมปทาน เป็นไปตามแบบท้ายกฎกระทรวงดังกล่าว หากตีความว่า คำว่า “สัมปทานที่ได้ออกให้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ” ไม่หมายความว่ารวมถึงสัมปทานปิโตรเลียมเพิ่มเติม บทบัญญัติคุ้มครองสิทธิของผู้รับสัมปทานตามมาตรา ๓๕ ดังกล่าว ก็ไม่อาจมีผลสมดังเจตนารมณ์ตามมาตรา ๓๕ ได้ กรณีจึงต้องตีความคำว่า “สัมปทานที่ได้ออกให้ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ” หมายความว่า รวมถึงสัมปทานปิโตรเลียมเพิ่มเติมของสัมปทานที่ได้ออกให้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ ใช้บังคับด้วย ดังนั้น โดยผลของมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ จึงไม่อาจนำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ มาใช้บังคับแก่สัมปทานปิโตรเลียมเพิ่มเติมของสัมปทานที่ได้ออกให้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ ใช้บังคับ ซึ่งรวมถึงสัมปทานปิโตรเลียมเพิ่มเติมที่มีสาระสำคัญเป็นการต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมของสัมปทานที่ได้ออกให้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ ใช้บังคับ ด้วย

ประเด็นที่สาม ถ้อยคำที่ว่า “ภายใต้ข้อกำหนด ข้อผูกพัน และเงื่อนไขที่ใช้อยู่ทั่วไปในขณะนั้น” หมายถึงบทบัญญัติต่าง ๆ ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ หรือหมายถึงข้อกำหนด ข้อผูกพัน และเงื่อนไขที่ใช้อยู่ทั่วไปตามสัมปทานปิโตรเลียมฉบับอื่น ๆ ในขณะนั้น พิจารณาแล้วเห็นว่า เมื่อได้พิจารณาในประเด็นที่หนึ่งแล้วว่า การต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมต้องเป็นไปภายใต้ข้อกำหนด ข้อผูกพัน และเงื่อนไขที่ใช้อยู่ทั่วไปในขณะต่อระยะเวลาผลิต ถ้อยคำที่ว่า “ภายใต้ข้อกำหนด ข้อผูกพัน และเงื่อนไขที่ใช้อยู่ทั่วไปในขณะนั้น” โดยหลักแล้วจึงหมายความว่ารวมถึงบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมทั้งหมดที่ใช้บังคับอยู่ในขณะต่อระยะเวลาผลิต และข้อกำหนด ข้อผูกพัน และเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ทั่วไปในสัมปทานปิโตรเลียมฉบับอื่น ๆ ในขณะต่อระยะเวลาผลิตด้วย แต่โดยที่ผู้รับสัมปทานที่ได้รับสัมปทานก่อนวันที่พระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ ใช้บังคับ ได้รับการคุ้มครองตามมาตรา ๓๕^๙ แห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ดังนั้น กรณีจึงไม่อาจนำบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ เว้นแต่กรณีที่ยกเว้น มากำหนดเป็นข้อกำหนด ข้อผูกพัน และเงื่อนไขในสัมปทานปิโตรเลียมเพิ่มเติมที่ต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมของสัมปทานที่ได้ออกให้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ ใช้บังคับ ได้ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของมาตรา ๒๖ ววรรคสอง^{๑๐} แห่งพระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ รวมทั้งข้อ ๑๘^{๑๑} แห่งสัมปทานปิโตรเลียมที่ออกให้ก่อนวันที่พระราชบัญญัติปิโตรเลียม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๓๒ ใช้บังคับ ซึ่งได้กำหนดให้การต่อระยะเวลาผลิตปิโตรเลียมเป็นไปตามข้อกำหนด ข้อผูกพัน และเงื่อนไขที่ใช้อยู่ทั่วไปในขณะต่อระยะเวลาผลิต

^๘ข้อ ๒ สัมปทานสำรวจและผลิตปิโตรเลียมเพิ่มเติมเกี่ยวกับข้อตกลงใด ๆ ที่เกิดขึ้นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยปิโตรเลียมที่รัฐมนตรีและผู้รับสัมปทานทำขึ้นภายหลังวันให้สัมปทานให้เป็นไปตามแบบ กทธ/ป ๓ ท้ายกฎกระทรวงนี้

^๙โปรดดูเชิงอรรถที่ ๗, ข้างต้น

^{๑๐}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓, ข้างต้น

^{๑๑}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๔, ข้างต้น

โดยผู้รับสัมปทานก็ได้ทราบหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการต่อระยะเวลาผลิตดังกล่าวตั้งแต่วันลงนามในสัมปทานแล้ว ดังนั้น การเจรจาทำความตกลงกันเพื่อให้สัมปทานปิโตรเลียมเพิ่มเติมที่ต่อระยะเวลาผลิต มีข้อกำหนดที่สอดคล้องกับข้อกำหนด ข้อผูกพัน และเงื่อนไขตามที่ใช้กันอยู่ทั่วไปในสัมปทานปิโตรเลียมฉบับอื่น ๆ ในขณะต่อระยะเวลาผลิต จึงอาจกระทำได้

(นางสาวจารุวรรณ เฮงตระกูล)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒